

IV. Vývoj státních finančních aktiv a pasiv

Vývoj státních finančních aktiv a pasiv za 1. pololetí 2004 charakterizují následující údaje:

	S t a v k		Změna za 1.polo- letí 2004 (+,-)
	1.1.2004	30.6.2004	
Prostředky státu na depozitních bankovních účtech SFA	10,7	112,2	+101,5
Pohledávky státu vůči zahraničí vč. pohledávek z deblokací	75,5	76,1	+0,6
Pohledávky státu vůči tuzemsku ve správě MF	38,5	48,0	+9,5
Majetkové účasti státu vůči zahraničí a tuzemsku ve správě MF	7,0	7,2	+0,2
Cenné papíry a ostatní finanční aktiva	5,7	79,1	+73,4
Státní finanční aktiva celkem	137,4	322,6	+185,2
Závazky z emise státních dluhopisů	479,9	583,9	+104,0
v tom: v držbě u domácích bank	329,6	350,2	+20,6
v držbě u ostatních tuzemských subjektů	124,3	152,5	+28,2
v držbě u zahraničních subjektů	26,0	81,2	+55,2
Přímé a nepřímé závazky státu vůči zahraničí	13,3	15,9	+2,6
v tom: přímé vládní závazky vůči zahraničí	11,7	14,3	+2,6
směnky emitované k úhradě účastí státu u mezinárodních bank	1,6	1,6	+0,0
Státní finanční pasiva celkem	493,2	599,8	+106,6
Saldo státních finančních aktiv a pasiv	-355,8	-277,2	+78,6
v tom: pozice vůči bankovní soustavě	-316,9	-163,3	+153,6
pozice vůči ostatním subjektům v tuzemsku	-80,8	-96,9	-16,1
pozice vůči zahraničí	41,9	-17,0	-58,9

Poznámka: Kvantifikace rozložení salda státních finančních aktiv a pasiv na pozice vůči bankovní soustavě, ostatním subjektům v tuzemsku a vůči zahraničí respektuje sektorové rozdělení držby státních dluhopisů a majet. účastí státu.

Snížení celkové dlužnické finančně majetkové pozice státu o cca 79 mld Kč bylo způsobeno rozsáhlým snížením čisté zadluženosti státu vůči tuzemským bankovním subjektům, jehož vliv byl částečně kompenzován zvýšením čisté zadluženosti státu vůči tuzemským nebankovním subjektům a dále ve vztahu státu vůči zahraničí přechodem z věřitelské do dlužnické pozice, jejíž úroveň k 30. 6. 2004 činila 17 mld Kč.

Snížení dlužnické pozice státu vůči bankovní soustavě o 153,6 mld Kč se při současném poměrně značném růstu držby státních dluhopisů bankovními subjekty (v rozsahu 20,6 mld Kč) týkalo převážně operací na souhrnném účtu státní pokladny. I při pololetním schodku státního rozpočtu ve výši 49,7 mld Kč, krytého dočasně zejména krátkodobými depozity SFA, bylo potřeba hned od počátku roku 2004 provádět předstihové emise státních dluhopisů k zajištění zdrojů dluhopisového krytí očekávané vysoké schodkovosti státního rozpočtu v závěru roku (na úrovni více než dvojnásobné proti stavu v polovině roku). Výnosy z těchto emisí státních dluhopisů byly umisťovány na depozitním umořovacím účtu SFA, jehož zůstatek za 1. pololetí vzrostl o 106,7 mld Kč. Volné peněžní zdroje nad úroveň krytí rozpočtového schodku mohly být proto krátkodobě finančně investovány do pokladničních poukázek ČNB, což ovlivnilo nárůst těchto aktiv státu o téměř 73 mld Kč. Do konce roku 2004 se ovšem uvedená rozsáhlá finanční aktiva státu ve formě depozit SFA na umořovacím účtu a držených pokladničních poukázek ČNB výrazně snížila.

Příčinou nárůstu dlužnické pozice státu vůči tuzemským nebankovním subjektům o 16,1 mld Kč bylo zvýšení držby státních dluhopisů u těchto subjektů o 28,2 mld Kč, což se týkalo hlavně pojišťovacích společností a penzijních fondů, jakož i ostatních finančních zprostředkovatelů. Na straně státních finančních aktiv byl ovšem tento vliv částečně kompenzován zejména nárůstem pohledávek státu vůči tuzemsku (o 9,5 mld Kč) a nárůstem pohledávek vůči deblokátorům zahraničních pohledávek státu (o 1,8 mld Kč).

Přechod finančně majetkové pozice státu vůči zahraničí z věřitelské na dlužnickou, který se za 1. pololetí 2004 uskutečnil v rozsahu téměř 59 mld Kč, byl rozhodující měrou ovlivněn rozsáhlým nárůstem držby státních dluhopisů u zahraničních subjektů (o 55,2 mld Kč) v důsledku realizace první zahraniční emise dlouhodobých státních dluhopisů, k níž došlo koncem června v rozsahu 1,5 mld EUR (tj. 48,8 mld Kč). Dalším vlivem bylo zvýšení přímých vládních závazků vůči zahraničí, tj. úvěrů přijatých od Evropské investiční banky na infrastrukturální programy o 2,6 mld Kč. Ve státních finančních aktivech se snížení pohledávek vůči zahraničí při vyúčtovaných kreditních kursových rozdílech týkalo pouze pohledávek převzatých (o 1,9 mld Kč) a došlo k němu hlavně z důvodu postoupení části těchto pohledávek na deblokátory.

Operace s peněžními prostředky státu v tuzemsku

Příjmové a výdajové operace státního rozpočtu kryté prostředky depozitních bankovních účtů SFA včetně prostředků z přímých dlouhodobých úvěrů přijatých ze zahraničí se týkají rozpočtové kapitoly OSFA, transferů z této kapitoly do jiných rozpočtových kapitol a některých dalších příjmových a výdajových operací probíhajících zejména na umořovacím účtu SFA. Za 1. pololetí 2004 ve srovnání se schváleným rozpočtem a skutečností stejného období předchozího roku charakterizují tyto operace následující údaje:

	v mil.Kč				
	Skutečnost za 1.pololetí 2003	Schválený rozpočet 2004	Skutečnost za 1.pololetí 2004	Plnění rozpočtu v %	Index 2004/2003
A. Příjmy z operací na účtech SFA celkem	9 510,8	11 849,9	7 470,0	63,0	78,5
v tom: příjmové operace kapitoly OSFA	2 894,0	3 314,9	2 534,5	76,5	87,6
ostatní příjmové operace SFA	6 616,8	8 535,0	4 935,5	57,8	74,6
B. Výdaje z operací na účtech SFA celkem	13 308,9	23 178,8	12 665,4	54,6	95,2
v tom: výdajové operace kapitoly OSFA	913,6	2 430,7	1 850,7	76,1	202,6
transfery z OSFA do jiných rozpočtových kapitol	10 075,2	12 213,1	5 865,8	48,0	58,2
ostatní výdajové operace SFA	2 320,1	8 535,0	4 949,0	58,0	213,3
Saldo příjmů a výdajů z operací SFA celkem (- schodkové)	-3 798,1	-11 328,9	-5 195,4	45,9	136,8
z toho: za kapitolu OSFA vč. transferů	-8 094,8	-11 328,9	-5 182,0	45,7	64,0
Financování salda příjmů a výdajů operací SFA	3 798,1	11 328,9	5 195,4	45,9	136,8
v tom: z prostředků depozitních účtů SFA z minulých let	-2 207,4	1 418,9	1 866,0	131,5	x
z přímých dlouhodobých úvěrů ze zahraničí	6 005,5	9 910,0	3 329,4	33,6	55,4

Poznámka: Z důvodu systémové srovnatelnosti s rokem 2004 nejsou za 1. pololetí 2003 ve výdajových operacích kapitoly OSFA zahrnuty výdaje na úhradu ztráty ČKA a ve financování salda příjmů a výdajů operací SFA jejich dluhopisové krytí

Zhoršení schodkového salda příjmových a výdajových operací na účtech SFA proti 1. pololetí 2003 o cca 1,4 mld Kč ovlivnily v podstatě nižší příjmy a vyšší přímé výdaje realizované v rozpočtové kapitole OSFA. Nižší příjmy OSFA o 360 mil.Kč se týkaly hlavně převodů prostředků od FNM z výnosů malé privatizace a příjmů z likvidace státních podniků. Vyšší přímé výdaje OSFA o 937 mil.Kč se týkaly hlavně vyšších výplat držitelům SDD z narostlých úroků. Plnění rozpočtu příjmů i přímých výdajů kapitoly OSFA bylo v 1. pololetí 2004 přibližně stejné (na 76,5 %, resp. na 76,1 %).

Výrazně nižší výdaje transferované z kapitoly OSFA do jiných rozpočtových kapitol o 4,2 mld Kč proti 1. pololetí 2003 se týkaly hlavně infrastrukturálních výdajů financovaných z úvěrů od Evropské investiční banky (zejména pokud jde o výdaje na odstraňování škod z povodní 2002, které byly realizovány na méně než poloviční úrovni) a dále některých dalších transferovaných výdajů (na obnovu koryt vodních toků, vodovodů a kanalizace, na infrastrukturální akce k víceúčelovým halám a jiné). Úspory těchto výdajů transferovaných z kapitoly OSFA je však možno pokládat do jisté míry za dočasné, neboť v 1. pololetí 2003 byl jejich rozpočet plněn na 110,1 %, zatímco v 1. pololetí 2004 jen na 48 %.

Pokud jde o ostatní příjmové a výdajové operace na korunových depozitních účtech SFA týkající se kapitoly státní dluh, došlo v 1. pololetí 2004 proti stejnému období roku 2003 k likvidaci jejich přebytkového salda v rozsahu 4,3 mld Kč. To bylo ovlivněno tím, že v 1. pololetí 2003 byly v tomto rozsahu inkasovány úrokové prémie z emisí SDD, které byly převedeny do příjmů rozpočtové kapitoly VPS až v průběhu 3. čtvrtletí, kdežto za 1. pololetí 2004 byly uvedené úrokové prémie inkasovány na umořovacím účtu SFA jen v rozsahu 80,7 mil.Kč a převod do kapitoly VPS byl proveden následně ještě v tomto období.

Další složku ostatních příjmových a výdajových operací SFA probíhajících na umořovacím účtu tvoří technické transfery k úhradě části úroků dluhové služby státu. Tyto transfery se v 1. pololetí 2004 konkrétně týkaly splátek diskontovaných úroků SPP (vč. úrokových swapů) v rozsahu 2,1 mld Kč a splátek diskontovaných a jiných úroků SDD v rozsahu 2,7 mld Kč. Celkový rozsah těchto výdajů ve výši 4,8 mld Kč byl na umořovacím účtu plně pokryt transferem prostředků z příslušného výdajového účtu rozpočtové kapitoly Státní dluh. V tomto případě šlo tedy o průběžné příjmové a výdajové operace SFA.

Přehled o **financujících operacích**, které byly za 1. pololetí 2004 realizovány na korunových depozitních účtech SFA, zejména na účtu umořovacím, podává v porovnání se schváleným rozpočtem a skutečností za stejné období roku 2003 následující tabulka.

v mil.Kč			
Financující operace na depozitních účtech SFA	Skutečnost za 1.pololetí 2003	Schválený rozpočet 2004	Skutečnost za 1.pololetí 2004
1. Saldo revolvingových a jiných emisí SPP na umořovacím účtu	10 983,3	-98 000,0	-6 232,0
2. Výnosy z emisí střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů	66 000,0	137 000,0	66 479,6
3. Splátky jistiny střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů	-22 728,1	-39 000,0	-5 070,0
4. Výnosy emisí dlouhodobých státních dluhopisů vydaných v zahraničí	-	-	48 824,4
5. Výnosy z čerpání přímých dlouhodobých úvěrů ze zahraničí	5 920,9	9 910,0	2 634,1
6. Splátky jistiny přímého zahraničního dluhu státu	-646,5	-	-
7. Změna stavu krátkodobých prostředků na depozitních účtech SFA	-66 085,3	1 418,9	-101 543,0
8. Změna stavu dlouhodobých prostředků na depozitních účtech SFA	4 485,0	-	-
9. Saldo operací krátkodobého finančního investování (-převaha nákupu krátkodobých cenných papírů)	5 868,8	-	102,3
Celkové saldo financujících operací na depozitních účtech SFA	3 798,1	11 328,9	5 195,4

Výše uvedené údaje potvrzují převažující a zvyšující se podíl výnosů z emisí státních dluhopisů na umořovacím účtu k zajištění předstihového krytí očekávané vyšší schodkovosti státního rozpočtu ve druhé polovině roku 2004. To je zřejmě zejména z vazby mezi výnosy z emisí SDD včetně dlouhodobých státních dluhopisů vydaných v zahraničí a změnou stavu krátkodobých depozit SFA. Přitom v důsledku realizace záměru zvyšujícího se užití výnosů z emisí SDD ke splátkám dluhu z emisí SPP se v 1. pololetí 2004 na rozdíl od stejného období roku 2003 dostalo saldo čerpání a splátek SPP do záporných hodnot. Rovněž výnosy z čerpání přímých dlouhodobých úvěrů ze zahraničí, tj. konkrétně z úvěrových tranší čerpaných od EIB nepokryly v 1. pololetí 2004 v plné výši příslušné infrastrukturalní rozpočtové výdaje (transferované z OSFA), část z nich ve výši 695 mil.Kč byla pokryta z prostředků převedených na příslušné depozitní účty SFA z úvěrových tranší roku 2003.

Jak již bylo uvedeno výše, volné krátkodobé peněžní prostředky nad úroveň krytí rozpočtového schodku umožnily v rámci řízení likvidity souhrnného účtu státní pokladny provádět rozsáhlé **finanční investování** na účtu OFT operacemi nákupu a zpětného prodeje pokladničních poukázek ČNB. Za 1. pololetí 2004 byly provedeny tyto finanční investice v rozsahu 893,3 mld Kč při zpětném prodeji ve výši 819,9 mld Kč. Výnos z tohoto krátkodobého finančního investování dosáhl částky 332,3 mil.Kč.

Zdrojové saldo krátkodobého finančního investování zřejmě z tabulky financujících operací na depozitních účtech SFA se týká zpětného prodeje prostředků státu investovaných koncem roku 2003 do nákupu pokladničních poukázek ČNB.

Tento zpětný prodej ve výši 750,6 mil.Kč se uskutečnil v lednu 2004 na umořovacím účtu a byl při něm za tento měsíc inkasován výnos ve výši 42 tis.Kč. Žádné další finanční investování se do konce června 2004 již na umořovacím účtu nekonalo.

Na jaderném účtu SFA byly v 1. pololetí 2004 proinvestovány prostředky v objemu 4 706,1 mil.Kč, a to 749,9 mil.Kč do pokladničních poukázek ČNB v nominální hodnotě 753 mil.Kč a 3 956,2 mil.Kč do státních pokladničních poukázek (SPP) v nominální hodnotě 4 019 mil.Kč. Hrubý výnos tohoto finančního investování vč. narostlého úroku dosažený v uvedeném období pro jaderný účet činil cca 56,6 mil.Kč, což představuje průměrnou výnosnost 1,2 % p.a.

Vývoj pohledávek státu vůči zahraničí

Stav **vládních pohledávek vůči zahraničí** vzrostl za 1. pololetí 2004 o 720 mil.Kč, přičemž kreditní kursové rozdíly z těchto pohledávek byly vyúčtovány v rozsahu 810 mil.Kč, připsané úroky ve výši 213 mil.Kč. U vládních pohledávek nebyly čerpány žádné nové úvěry a splátky do příjmů státního rozpočtu byly realizovány v rozsahu 182 mil.Kč. Šlo převážně o splátky jistiny a úroků z Alžírsko a o čisté inkaso z deblokace pohledávek vůči Barmě.

Stav **zahraničních pohledávek převzatých od ČSOB** poklesl za 1. pololetí 2004 o téměř 2 mld Kč, přičemž kreditní kursové rozdíly z těchto pohledávek byly vyúčtovány v rozsahu 493 mil.Kč, připsané úroky ve výši jen 9 mil.Kč. U převzatých zahraničních pohledávek nebylo ze státního rozpočtu financováno žádné jejich navýšení. To se realizovalo v rozsahu cca 105 mil.Kč pouze převodem části těchto pohledávek zejména vůči Alžírsku z vládních do převzatých za účelem jejich následné deblokace. Splátky ve prospěch rozpočtových příjmů, které byly u převzatých pohledávek inkasovány v rozsahu 387 mil.Kč, se týkaly deblokačních akcí hlavně v Alžírsku, v menší míře též v Indii. Hlavní příčinou poklesu stavu převzatých zahraničních pohledávek bylo postoupení části těchto pohledávek vůči Rusku na deblokátory.

Deblokace pohledávek státu vůči Ruské federaci se však v 1. pololetí 2004 uskutečnily zatím v poměrně nízkém rozsahu, a to zejména v realizaci čistého inkasa ve prospěch státního rozpočtu, neboť podle uzavřených smluv s deblokujícími společnostmi mají být tyto deblokace dokončeny realizací většího objemu inkasa až v průběhu 2. pololetí.

Základní parametry uvedených deblokací v 1. pololetí 2004 lze charakterizovat následujícími číselnými údaji:

+ zvýšení stavu - snížení stavu	Pohledávky za deblokátory státních pohledávek vůči Rusku	
	v mil.USD	v mil.Kč
Stav k 1. 1. 2004	45,9	1 177,9
Postoupení pohledávek na deblokátory	+70,1	+1 857,0
Převod čistého inkasa z deblokace do státního rozpočtu	-0,2	-4,8
Odpis deblokovaných pohledávek ve výši disážia	-0,3	-7,3
Vyúčtování rozdílů ze změn kursů	x	-2,9
Stav k 30. 6. 2004	115,5	3 019,9

Celkem se postoupení státních pohledávek vůči Rusku týkalo tří deblokátorů, z nichž největší podíl připadá na společnost Falcon Capital, a.s. Čisté inkaso do státního rozpočtu však nebylo v 1. pololetí 2004 realizováno od uvedených tří deblokátorů, ale od Astronomického ústavu AV z pohledávky postoupené na tohoto deblokátora v roce 2003.

Změny v majetkových účastech státu u mezinárodních a tuzemských společností

Stav **majetkových účastí státu u mezinárodních bank** se v nominálním korunovém vyjádření zvýšil v 1. pololetí 2004 z 5 191,5 mil.Kč na 5 305 mil.Kč. Výsledné zvýšení tohoto stavu o 113,5 mil.Kč bylo dáno převahou navýšení státní účasti proti vyúčtování debetních kursových rozdílů v rozsahu 33 mil.Kč. K faktickému navýšení státní účasti u těchto institucí došlo v rozsahu 146,5 mil.Kč a týkalo se následujících dvou případů:

- Dne 15. 1. 2004 byla na základě usnesení vlády č. 24/2003 provedena druhá splátka v rámci Třináctého doplnění zdrojů instituce Světové banky IDA (tj. Mezinárodní asociace pro rozvoj), a to ve výši 1,67 mil.SDR, což představovalo 2 487 097,60 USD a v korunovém přepočtu cca 63,8 mil.Kč. Úhrada tohoto navýšení byla provedena ze státního rozpočtu v rámci výdajů kapitoly VPS.

- Dne 15. 4. 2004 bylo podle usnesení vlády č. 224/1996 provedeno navýšení účasti ČR na kapitálu Evropské banky pro obnovu a rozvoj ve výši 2 399 900,- EUR, což představovalo 3 048 240,- USD. V souladu s Rezolucí č. 59 bylo toto navýšení kapitálu uhrazeno ve výši 40 % (tj. 1 219 296 USD) hotovostní platbou ze státního rozpočtu, která v korunové protihodnotě činila cca 33,1 mil.Kč. Úhrada zbývajících 60 % navýšení (tj. 1 828 944 USD) byla provedena vystavením směnky deponované u ČNB a splatné do 5 let. Korunová protihodnota této směnky činila cca 49,6 mil.Kč.

Stav **majetkových účastí státu u tuzemských společností** ve správě Ministerstva financí, které jsou součástí státních finančních aktiv, se za 1. pololetí 2004 zvýšil z 1 779 mil.Kč na 1 831 mil.Kč. Stav tuzemských majetkových účastí státu ve správě ostatních resortů (organizačních složek státu) se v uvedeném období zvýšil z 26 219 mil.Kč na 26 267 mil.Kč. Celkové zvýšení o 100 mil.Kč (z toho o 52 mil.Kč u majetkových účastí ve správě MF) se týkalo navýšení základního kapitálu České exportní banky,a.s., které bylo realizováno na základě usnesení vlády č. 1210/2003 a uhrazeno z kapitoly VPS státního rozpočtu. Tímto navýšením základního kapitálu ČEB do celkové výše 1 750 mil.Kč se zvýšil podíl účasti státu (kromě MF dále ve správě MPO, MZe a MZV) z 69,7 % na 71,4 %.

Státní půjčky, návratné finanční výpomoci a jiné tuzemské pohledávky státu

Stav pohledávek státu z poskytnutých státních půjček a návratných finančních výpomocí vedených ve státních finančních aktivech se v 1. pololetí 2004 snížil z 16 mld Kč na 15,5 mld Kč, tj. o 0,5 mld Kč. Tyto pohledávky se týkají státních půjček a návratných finančních výpomocí poskytnutých z rozpočtových kapitol VPS (vč. postoupených pohledávek za Polskem) a OSFA, tj. krytých z prostředků státních finančních aktiv. Po zahrnutí dalších pohledávek ze státních půjček a návratných finančních výpomocí poskytnutých z ostatních kapitol státního rozpočtu (vč. tzv. starého bloku návratných finančních výpomocí do zemědělství) se celkový stav všech těchto pohledávek státu snížil z 26,2 mld Kč na cca 25,6 mld Kč, tj. o 0,6 mld Kč.

Nově byly z kapitoly VPS **poskytnuty státní půjčky** v rozsahu 422 mil.Kč. Šlo zejména o uvolnění částky 387 mil.Kč Garančnímu fondu obchodníků s cennými papíry na základě zákona č. 591/1992 Sb. s určením na doplnění zdrojů pro vyplácení zákonem stanovených náhrad zákazníkům zkrachovalých obchodníků s cennými papíry. Dále byla z kapitoly VPS poskytnuta návratná finanční výpomoc ve výši 34,8 mil.Kč Úřadu pro dohled nad družstevními záložnami, a to na základě usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR č. 817/2003, kterým byl tomuto úřadu schválen rozpočet na rok 2004.

Splátky státních půjček a návratných finančních výpomocí od jednotlivých dlužníků dosáhly v 1. pololetí celkové částky 130 mil.Kč. Z této částky připadlo 62,8 mil.Kč na splátky závazků měst, obcí a podnikatelských subjektů, na něž byla na základě Protokolu mezi MF ČR a MF Polské republiky o úhradě pasivního clearingového salda polské strany postoupena za dohodnutou úplatu příslušná část pohledávek ČR vůči Polsku. Splátky ve výši 47,8 mil.Kč se týkaly tzv. starého bloku výpomocí poskytnutých v minulosti do zemědělství a další splátky ve výši 19,7 mil.Kč došly od různých subjektů a týkaly se zejména půjček poskytnutých na podporu ekologických opatření a na obnovu a modernizaci bytového fondu.

Celkové snížení stavu státních půjček a návratných finančních výpomocí v 1. pololetí 2004 ovlivnila zásadním způsobem skutečnost, že návratná finanční výpomoc, poskytnutá ve výši 865,2 mil.Kč hlavnímu městu Praha a statutárnímu městu Ostrava na krytí nezbytných výdajů vyvolaných realizací dopravních staveb a navazujících investic v městské infrastruktuře souvisejících s víceúčelovými halami pro uspořádání MS v ledním hokeji v roce 2004, byla v souladu s usnesením rozpočtového výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR č. 159/2003 změněna na dotaci.

Stav a vývoj státních záruk

Během 1. pololetí 2004 došlo k výraznému poklesu vykazovaného stavu potenciálních závazků státu z poskytnutých státních záruk, tj. záruk standardních, záruk nestandardních i záruky ze zákona č. 77/2002 Sb. týkajícího se transformace státní organizace České dráhy. Stav všech výše uvedených státních záruk se v uvedeném období snížil ze 144,3 mld Kč na 132,0 mld Kč, tedy o 12,3 mld Kč.

+ zvýšení stavu - snížení stavu	Státní záruky celkem	v t o m:		
		standardní záruky	nestandardní záruky	záruky ze zákona č. 77/2002 Sb.
S t a v k 1. 1. 2004	144,3	82,5	47,4	14,4
Poskytnutí nových státních záruk	-	-	-	-
Čerpání nových tranší úvěrů	+0,2	+0,2	-	-
Vyúčtování úroků a poplatků	+2,8	+2,4	+0,3	+0,1
Splátky úvěrů dlužníky	-1,8	-1,8	-	-
Realizace státních záruk	-11,0	-7,3	-1,1	-2,6
Jiné snížení státních záruk	-1,8	-1,4	-0,4	-
Kursově rozdíly	-0,7	-0,7	-	-
S t a v k 30. 6. 2004	132,0	73,9	46,2	11,9

v mld. Kč

Snížení stavu se týkalo všech tří složek státních záruk a jeho příčinou byla převaha splátek od dlužníků a zejména úhrad ze státního rozpočtu ve formě realizace státních záruk či z jiných titulů nad čerpáním nových tranší úvěrů a vyúčtováním úroků a poplatků. Vyúčtováním kreditních kursových rozdílů v rozsahu 704,5 mil.Kč se týkalo standardních státních záruk za zahraniční úvěry včetně solidárních záruk za závazky Slovenska.

V 1. pololetí 2004 **nebyla poskytnuta žádná nová státní záruka a omezeno bylo i čerpání nových tranší státem zaručených úvěrů.** Toto čerpání bylo realizováno jen v rozsahu 224,5 mil.Kč u zahraničních úvěrů čerpaných ČMZRB na vodohospodářský program. Větší rozsah mělo vyúčtování úroků a poplatků ve výši 2 759 mil.Kč, které se týkalo převážně standardních záruk za zahraniční úvěry.

Rozsah splacení státem zaručených úvěrů z vlastních zdrojů dlužníků dosáhl za 1. pololetí 2004 částky 1 768,6 mil.Kč, která se rovněž týkala převážně splátek zahraničních úvěrů. Z vlastních zdrojů uhradily splatné části jistiny a úroků především a.s. ČEZ ve výši 703,8 mil.Kč (výstavba jaderné elektrárny Temelín, projekt Energy I, odsíření elektrárny Pruněřov), s.p. Česká správa letišť ve výši 600,3 mil.Kč (terminál Ruzyně), a.s. ČSA ve výši 137,8 mil.Kč (leasing Boeingů), a.s. Český Telecom ve výši 197,7 mil.Kč (projekt Telekomunikace I a II) a a.s. Mufis ve výši 47,4 mil.Kč (projekt rozvoje obcí ČR). V rámci solidárních záruk za závazky Slovenska uhradila slovenská strana splatnou část jistiny a úroků ve výši 81,6 mil.Kč (jedná se o ručení za úvěr poskytnutý a.s. Chemicelulóza Žilina).

K realizaci standardních a nestandardních státních záruk je ve státním rozpočtu na rok 2004 určena částka 15 095 mil.Kč, z níž bylo v 1. pololetí vyčerpáno 8 456,3 mil.Kč. Objemově nejvýznamnější část ve výši 5 556,5 mil.Kč připadla u standardních záruk na splacení revolvingového úvěru a ukončení státní záruky poskytnuté v roce 1998 a.s. Aero Vodochody. Realizace ve výši 1 790 mil.Kč se týkala standardních záruk za úvěry, které od ČD převzala s.o. SŽDC, z toho 1 230,5 mil.Kč za úvěry zahraniční. U nestandardních záruk bylo z titulu státní záruky k pokrytí ztrát vzniklých v souvislosti se Smlouvou a slibem odškodnění strategického investora IPB uhrazeno ve prospěch ČNB 780,7 mil.Kč. Závazek státu kryt 90 % nominální hodnoty splatné pohledávky ČSOB vůči Slovenské inkasní znamenal v 1. pololetí 2004 úhradu úroků ve výši 257,7 mil.Kč. Další čerpání ze státního rozpočtu na realizaci standardních a nestandardních záruk ve výši 71,4 mil.Kč se ukázalo jako chybné, a bylo proto v červenci 2004 do rozpočtu vráceno.

Vedle výše uvedených realizací standardních a nestandardních záruk byly touto formou **realizovány i státní záruky v rámci ručení ze zákona**. Šlo konkrétně rovněž o závazky s.o. SŽDC ve výši 2 620,7 mil.Kč, za něž stát ručí na základě zákona č. 77/2002 Sb. Realizace všech státních záruk za závazky s.o. SŽDC v celkové výši 4 410,7 mil.Kč spolu s realizací státní záruky za závazky a.s. Aero Vodochody ve zmíněné již výši 5 556,5 mil.Kč byla tak hlavní příčinou **vysokého nárůstu pohledávek z realizace státních záruk** v 1. pololetí 2004, a to z 21,9 mld Kč na 31,9 mld Kč.

Obdobně jako v minulých letech byla v 1. pololetí 2004 hrazena ze státního rozpočtu i část splátek jistiny a úroků za úvěry zaručené státem, aniž fakticky šlo o realizaci státních záruk, neboť příslušní dlužníci nebyli z tohoto titulu zavázáni státem. Jde jmenovitě o splácení úvěrů poskytnutých v minulých letech Evropskou investiční bankou, kde jako finanční manažer (a současně jako formální dlužník) vystupuje ČMZRB. Konkrétně se jedná o splátky úvěrů na výstavbu dálnic a zlepšení stavu mezinárodních silnic, kde bylo ze státního rozpočtu v rámci standardních záruk uhrazeno 1 378,3 mil.Kč. Obdobným případem je i rozpočtová úhrada provedená ve výši 431,7 mil.Kč na splátky úvěru přijatého k financování integrovaného záchranného systému MATRA.

Hodnocení vývoje státního dluhu

Státní dluh České republiky se v 1. pololetí roku 2004 vyvíjel takto:

	Stav k 1.1.2004	Financování státního dluhu			Stav k 30.6.2004
		výpůjčky	splátky	kursové rozdíly	
A. Vnitřní státní dluh	479,9	224,0	168,9	-	535,0
- státní pokladniční poukázky	160,6	157,5	163,8	-	154,3
- střednědobé státní dluhopisy	169,0	33,0	5,1	-	196,9
- dlouhodobé státní dluhopisy	150,3	33,5	-	-	183,8
B. Zahraniční státní dluh	13,3	51,5	0,0	-0,0	64,8
- dlouhodobé státní dluhopisy v EUR	-	48,8	-	-	48,8
- úvěry přijaté od EIB	11,7	2,7	-	-	14,4
- směnky k úhradě účasti v zahraničí	1,6	0,0	0,0	-0,0	1,6
Státní dluh ČR úhrnem	493,2	275,5	168,9	-0,0	599,8

Vývoj státního dluhu lze charakterizovat jako **pokračování dlouhodobého růstového trendu**, který začal od roku 1997. Nominální hodnota celkového státního dluhu se v průběhu 1. pololetí 2004 zvýšila o 106,6 mld Kč, tj. o 21,6 %. Tržní hodnota státního dluhu dosáhla na konci června 2004 úrovně 613 mld Kč. Přitom plně sekuritizovaný vnitřní státní dluh se v tomto období zvýšil o 55,2 mld Kč, tj. o

11,5 %, zahraniční státní dluh vzrostl především v důsledku červnové emise dlouhodobých státních dluhopisů v EUR o 51,5 mld Kč, tj. 386,1 %, což představuje do té doby nevídané tempo. Sekuritizace státního dluhu, tj. podíl státních dluhopisů na jeho celkovém objemu, se v průběhu 1. pololetí 2004 stabilizovala na úrovni 97,3 %.

Zvýšení celkového státního dluhu (vnitřního i zahraničního), jmenovitě pak dluhu v **sekuritizované formě státních dluhopisů** s přírůstkem 104 mld Kč a tempem růstu 21,7 %, bylo do značné míry **způsobeno vývojem rozpočtového hospodaření**, které je od března 2004 převážně schodkové. Schodkovost státního rozpočtu zejména ve 2. čtvrtletí výrazně narůstala, na konci dubna dosáhla úrovně 38,1 mld Kč, v závěru května se dále zvýšila nad úroveň 40 mld Kč, v červnu již dosahovala hodnot i nad 60 mld Kč, přičemž na konci 1. pololetí byl rozpočtový schodek vykázán ve výši 49,7 mld Kč. Přesto pokrytí uvedených rozpočtových schodků v průběhu 1. pololetí bylo na souhrnném účtu státní pokladny zajištěno hlavně zůstatky neterminovaných vkladů SFA, kdežto na umořovací účet směřované emise státních dluhopisů byly většinou předstihově určené k pokrytí ještě vyšších očekávaných rozpočtových schodků v závěru roku 2004.

Růst zahraničního státního dluhu byl v 1. pololetí 2004 výrazně ovlivněn především realizací první zahraniční emise dlouhodobých (10tiletých) státních dluhopisů v rozsahu 1,5 mld EUR, tj. při stanoveném fixním kursu cca 48,8 mld Kč. Důsledkem této emise eurobondů, která je do budoucna zajištěna proti kursovým rizikům, bylo podstatné zvýšení sekuritizace zahraničního státního dluhu (podíl těchto státních dluhopisů na zahraničním dluhu státu dosáhl na konci června úrovně 75,4 %) a dále výrazné změny v umístění emitovaných státních dluhopisů. Vzrostl podíl státních dluhopisů umístěných u zahraničních subjektů (z 5,4 % na 13,9 %), a to na úkor jejich umístění u domácích bank (snížení podílu z 68,7 % na 60 %).

Méně výrazněji než v předchozích letech byl růst zahraničního státního dluhu v 1. pololetí 2004 ovlivněn čerpáním úvěrů od Evropské investiční banky. Na žádost české strany byly tyto úvěry čerpány v domácí měně s použitím k rozpočtovému financování čtyř infrastrukturálních programů či projektů. Přehled o tom podává následující tabulka:

	v mil Kč			
	Čerpání úvěrových tranší od EIB	Financování výdajů SR z úvěrů od EIB	Stav zadluženosti státu vůči EIB k 30.6.2004	Úhrady splátek úroků z úvěrů od EIB
Úvěry od Evropské investiční banky				
- na dálniční obchvat Plzně	1 536,9	1 647,1	5 978,3	47,8
- na odstraňování škod z povodní 2002	1 000,0	1 554,5	7 900,0	70,9
- na program prevence před povodněmi	-	30,6	294,0	3,0
- na projekt Masarykovy university v Brně	97,2	97,2	191,4	1,7
C e l k e m	2 634,1	3 329,4	14 363,7	123,4

Prostředky získané z uvedených zahraničních úvěrů od EIB byly zapojeny do krytí rozpočtového financování příslušných infrastrukturních akcí za účasti i dalších finančních zdrojů (např. prostředků SFDI, Národního fondu EU apod.). Poskytnutí uvedených infrastrukturních úvěrů od EIB a zvýšení státního dluhu z tohoto titulu bylo schváleno zákony Parlamentu ČR. V uzavřených úvěrových smlouvách na tyto úvěry se počítá s odkladem splácení jejich jistiny v rozmezí 5 až 8 let a s poměrně výhodným úročením.

Zahraněční státní dluh ve formě směnek emitovaných k úhradě majetkových účastí v zahraničí byl v 1. pololetí stabilizován, přičemž ke změnám došlo jen u závazků ze směnek k navýšení účasti u EBRD. Jak uvedeno výše, bylo navýšení k 15. 4. 2004 z části provedeno vystavením směnky znějící na částku 1 828 944 USD, již odpovídala korunová protihodnota cca 49,4 mil.Kč. V souladu s platebním kalendářem byla pak 8. 6. 2004 provedena první devizová úhrada jedné pětiny této v pořadí již sedmé vystavené směnky a dále jedné pětiny čtyř předchozích směnek vystavených k navýšení podílu ČR na kapitálu EBRD (tj. směnek z let 2000, 2001, 2002 a 2003). Celkem bylo na uvedené splátky směnečného dluhu státu vůči EBRD vynaloženo 1 828 944 USD a korunový ekvivalent této částky ve výši cca 46,7 mil.Kč byl uhrazen ze státního rozpočtu.